

Försvarsutskottets betänkande 2018/19:FöU5

Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun) och översyn av försvarsunderrättelseverksamheten.

I betänkandet finns fyra reservationer (M, SD, KD, L).

Behandlade förslag

Skrivelse 2018/19:70 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Två yrkanden i följdmotioner.

Två yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2018/19.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Utskottets överväganden.....	5
Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet	5
Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	7
Översyn av försvarsunderrättelseverksamheten	8
Reservationer	12
1. Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten, punkt 2 (SD)	12
2. Stärkande av underrättelseförmågan i Sverige, punkt 3 (M)	12
3. Översyn av signalspaningslagen, punkt 4 (M, KD, L).....	13
4. Utredning om tillgången till utlandsunderrättelser, punkt 5 (KD).....	14
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	16
Skrivelsen	16
Följdmotionerna	16
Motioner från allmänna motionstiden 2018/19	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

Riksdagen lägger skrivelse 2018/19:70 till handlingarna.

2. Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Riksdagen avslår motion
2018/19:3005 av Roger Richtoff m.fl. (SD).

Reservation 1 (SD)

3. Stärkande av underrättelseförmågan i Sverige

Riksdagen avslår motion
2018/19:2816 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkande 7.

Reservation 2 (M)

4. Översyn av signalspaningslagen

Riksdagen avslår motion
2018/19:3012 av Beatrice Ask m.fl. (M).

Reservation 3 (M, KD, L)

5. Utredning om tillgången till utlandsunderrättelser

Riksdagen avslår motion
2018/19:2472 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 35.

Reservation 4 (KD)

Stockholm den 28 februari 2019

På försvarsutskottets vägnar

Niklas Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Niklas Karlsson (S), Beatrice Ask (M), Paula Holmqvist (S), Jan R Andersson (M), Roger Richtoff (SD), Mattias Ottosson (S), Hanna Gunnarsson (V), Josef Fransson (SD), Kalle Olsson (S), Mikael Oscarsson (KD), Allan Widman (L), Caroline Nordengrip (SD), Elisabeth Falkhaven (MP), Alexandra Anstrell (M), ClasGöran Carlsson (S), Lars Püss (M) och Mikael Larsson (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Vid riksdagens slutbehandling av regeringens proposition En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet (prop. 2006/07:63, bet. 2007/08:FöU15, rskr. 2007/08:266) tillkännagav riksdagen för regeringen det som försvarsutskottet hade anfört om ytterligare rättssäkerhets- och kontrollmekanismer. Riksdagen anförde bl.a. att regeringen en gång om året ska redovisa den granskning av verksamheten som bedrivits enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. I enlighet med riksdagens tillkännagivande lämnade regeringen en skrivelse till riksdagen den 6 december 2018.

Betänkandet behandlar i sammanhanget två yrkanden i följdmotioner och två yrkanden i motioner från den allmänna motionstiden 2018/19.

Försvarets radioanstalt (FRA), Försvarsunderrättelsedomstolen och Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun) presenterade sin verksamhet för utskottet den 22 november 2018. Utskottet besökte FRA den 29 januari 2019.

Bakgrund

Signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet regleras i lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (signalspaningslagen) och i förordningen (2008:923) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Enligt signalspaningslagen får den myndighet som regeringen bestämmer, signalspaningsmyndigheten, inhämta signaler i elektronisk form vid signalspaning. Inhämtningen får inte avse signaler mellan en avsändare och mottagare som båda befinner sig i Sverige.

Signaler får endast inhämtas för de ändamål som särskilt anges i lagen och endast efter inriktning av regeringen, Regeringskansliet, Försvarsmakten, Säkerhetspolisen (Säpo) och Nationella operativa avdelningen i Polismyndigheten (Noa).

Försvarsunderrättelsedomstolen prövar ansökningar om tillstånd till signalspaning. Av ett tillstånd ska bl.a. följande framgå: vilket inhämtningsuppdrag signalspaningen ska ske för, vilka signalbärare och sökbegrepp som får användas samt vilka villkor i övrigt som behövs för att begränsa intrånget i enskildas personliga integritet. Domstolens beslut får inte överklagas.

Utskottets överväganden

Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelse 2018/19:70 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet till handlingarna.

Skrivelsen

Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun) – granskningsverksamhet 2017

Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun) är en nämndmyndighet under regeringen som har till uppgift att kontrollera försvarsunderrättelseverksamheten så att den bedrivs i enlighet med lagar och förordningar.

Siun är också kontrollmyndighet för den verksamhet som bedrivs enligt signalspaningslagen. I kontrollen av signalspaningen ska inspektionen särskilt granska sökbegrepp, förstöring och rapportering. Vidare ska Siun på en enskild persons begäran kontrollera om hans eller hennes meddelande har inhämtats i samband med signalspaning.

Siun strävar efter att granskningsverksamheten ska vara så öppen som möjligt och beakta gällande lagstiftning om offentlighet och sekretess.

Siun bestämmer även över de signaler som teleoperatörer ska lämna till samverkanspunkter enligt 6 kap. 19 a § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation. Det innebär att signalspaningsmyndigheten – Försvarets radioanstalt (FRA) – endast ska få tillgång till de signalbärare som det finns tillstånd för från Försvarsunderrättelsedomstolen. Siun fattar inga egna beslut i dessa frågor utan ska bara verkställa de tillståndsbeslut som meddelats av Försvarsunderrättelsedomstolen.

Under 2017 har Siun genomfört 27 granskningar, vilket är något färre än föregående år. Av dessa granskningar rörde tio FRA, varav sju enligt signalspaningslagen.

Siuns kontrollverksamhet enligt signalspaningslagen bestod 2017 av tre detaljerade granskningar om sökbegrepp, två administrativa granskningar om förstöring, samt två detaljerade granskningar om FRA:s rapportering. Ingen av granskningarna enligt signalspaningslagen har föranlett Siun att lämna några synpunkter eller förslag till någon annan myndighet eller till regeringen.

Siun har mandat att avbryta en inhämtning eller besluta om förstöring av en upptagning eller uppteckning om det skulle visa sig att inhämtningen som gjorts inte har varit förenlig med det tillstånd som meddelats av Försvarsunderrättelsedomstolen. Några sådana åtgärder har inte vidtagits under 2017.

Vidare är Siun enligt 10 a § signalspaningslagen skyldig att på en enskilds begäran kontrollera om någon enskild persons meddelande har inhämtats i samband med signalspaning och, om så är fallet, kontrollera om inhämtningen och behandlingen av de inhämtade uppgifterna har gjorts i enlighet med signalspaningslagen. Under 2017 har Siun genomfört tio kontroller på enskildas begäran. Detta är en minskning av antalet kontroller sett till de senaste åren. I likhet med föregående år har inget otillbörligt framkommit vid kontrollerna.

Integritetsskyddsrådet vid FRA

I enlighet med 11 § signalspaningslagen finns ett integritetsskyddsråd vid FRA med uppgift att fortlöpande utöva insyn i de åtgärder som vidtas för att säkerställa integritetsskyddet i signalspaningsverksamheten. Organisatoriskt utgör integritetsskyddsrådet en del av FRA, och rådets ledamöter utses av regeringen för en viss tid. Rådet ska rapportera sina iakttagelser till myndighetens ledning och, om rådet finner skäl för det, till Siun.

Integritetsskyddsrådets verksamhet under 2017 har varit av ungefär samma omfattning som tidigare år. Rådet har vid sex tillfällen haft formella sammanträden på FRA. Därutöver har rådet haft ett antal möten för utbildning och kompetensutveckling. Rådets arbete har rört den utgående rapporteringen av resultaten av signalspaningen. Integritetsskyddsrådet har vidare bl.a. gått igenom den interna kontrollen inom FRA för signalspaningsområdet. Rådet har i samband med möten löpande fört diskussioner med myndighetens ledning i dessa frågor. Myndigheten har utifrån de synpunkter som framförts utvecklat verksamheten för att ytterligare förstärka integritetsskyddet. Integritetsskyddsrådet har under 2017 inte funnit några skäl att rapportera till Siun.

Regeringens slutsatser om signalspaning och personlig integritet

I en demokratisk rättsstat krävs ett väl fungerande integritetsskydd, anför regeringen. Signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet är noga reglerad i lagar och förordningar, bl.a. i syfte att värna enskildas personliga integritet. Kontrollmyndigheten Siun har i uppgift att kontrollera att FRA följer de aktuella författningarna. Signalspaningsverksamheten är en integrerad del av Sveriges försvar och skydd mot terrorism.

En konstruktiv dialog om förbättringsåtgärder förs löpande mellan Siun och FRA. Regeringen bedömer att Siuns inspektionsförberedelser med FRA har fungerat väl under 2017 och att Siun har fått tillgång till den information som behövs för att lösa uppdraget.

Regeringens uppfattning är att systemet för att värna den personliga integriteten vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet har fungerat på det sätt som avsetts i lagstiftningen. FRA ska i sin verksamhet beakta både den personliga integriteten och myndighetens uppgift att bedriva en effektiv försvarsunderrättelseverksamhet.

Bakgrund

Tidigare behandling

När utskottet beredde frågor om integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (bet. 2015/16:FöU5) bedömde utskottet att systemet för att värna den personliga integriteten vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet fungerar på det sätt som avsetts i lagar och förordningar. Utskottet fann stöd för sin bedömning i den slutsats som drogs i Riksrevisionens tidigare granskning av kontrollen av försvarsunderrättelseverksamheten (RiR 2015:2, bet. 2015/16:FöU2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser – liksom i betänkande 2017/18:FöU5 – att signalspaning är ett viktigt verktyg inom försvarsunderrättelseverksamheten samtidigt som det är viktigt att värna den personliga integriteten och en väl fungerande granskningsverksamhet. Utskottet välkomnar därför den dialog som löpande förs mellan Siun och FRA om förbättringsåtgärder och vill framhålla vikten av att denna dialog fortsätter som en del i det ständigt pågående arbetet med att värna den personliga integriteten.

Utskottet delar regeringens bedömning att systemet för att värna den personliga integriteten vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet fungerar på det sätt som avsetts i lagstiftningen.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionen om Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun). Utskottet hänvisar till att det inte har framkommit något nytt som ger skäl till att ytterligare författningsreglera sammansättningen av den nämnd som leder Siun.

Jämför reservation 1 (SD).

Motionen

Roger Richtoff m.fl. (SD) anför i motion 2018/19:3005 att om möjligheten till folklig insyn i svensk signalspaning ska tas på allvar bör riksdagens samtliga partier erbjudas en möjlighet att nominera ledamöter till nämnden för Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun). I motionen föreslås att antalet ledamöter i Siuns nämnd bör utökas så att samtliga partier som är representerade i riksdagen kan få minst var sin ledamot i nämnden.

Bakgrund

Gällande ordning

Enligt 10 § lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (signalspaningslagen) ska kontrollmyndigheten, dvs. Siun, ledas av en nämnd vars ledamöter utses av regeringen för en bestämd tid om minst fyra år. Ordföranden och vice ordföranden ska enligt lagen vara eller ha varit ordinarie domare. I lagen anges att övriga ledamöter i nämnden ska utses bland personer som föreslagits av partigrupperna i riksdagen. Formerna för hur detta går till är inte närmare reglerade.

Regeringen har i 8 § förordningen (2009:969) med instruktion för Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten föreskrivit att nämnden ska ha högst sju ledamöter. De fem platser som återstår efter den lagbundna begränsningen att ordföranden och vice ordföranden ska ha domarbakgrund tillsetts efter nominering från partigrupperna. Dessa ledamöter byts ut kontinuerligt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar liksom tidigare i denna fråga (bet. 2013/14:FöU5, bet. 2014/15:FöU5, bet. 2015/16:FöU5, bet. 2016/17:FöU5, bet. 2017/18:FöU5) att sammansättningen av nämnden motsvarar de föreskrifter som finns och att regeringen har tillsatt ledamöter efter nominering från partigrupperna. Dessa representerar såväl regerings- som oppositionspartier. Utskottet bedömer att Siuns granskningsverksamhet bidrar till ett starkt skydd för den personliga integriteten i samband med försvarsunderrättelseverksamhet. Utskottet ser inte att det framkommit något nytt som ger skäl att ytterligare författningsreglera sammansättningen av nämnden och avstyrker därför motionen.

Översyn av försvarsunderrättelseverksamheten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår yrkanden i fråga om översyn av försvarsunderrättelseverksamheten. Utskottet hänvisar bl.a. till regeringens pågående beredning av ett tidigare tillkännagivande av riksdagen.

Jämför reservation 2 (M), 3 (M, KD, L) och 4 (KD).

Motionerna

I motion 2018/19:3012 anför Beatrice Ask m.fl. (M) att skyddet för den personliga integriteten vid signalspaning stärktes genom ikraftträdandet av lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet den 1 januari 2009. Förändringar i lagen har de senaste åren gjorts stegvis där ytterligare aktörer har

lagts till listan på dem som har rätt att inrikta signalspaning. Nu anser motionärerna att det behövs ett helhetsgrepp där en uppdaterad analys av säkerhetsläget utgör utgångspunkten för vilka behov som finns framgent när det gäller vilka aktörer som bör ha rätt att kunna inrikta signalspaningen. I motionen föreslås därför att en översyn bör göras av lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Beatrice Ask m.fl. (M) föreslår vidare i motion 2018/19:2816 att det överlag bör tas ett helhetsgrepp för att undersöka hur underrättelseförmågan i Sverige ytterligare kan stärkas. Det handlar bl.a. om att se på om dagens myndighetsstruktur är optimal för bästa effekt, hur samverkan mellan militära och civila resurser kan bli bättre, hur samverkan med andra nationer ser ut och hur man säkerställer att rätt information inklusive analys når rätt beslutsnivå i tid. Samtidigt bör ett rättssäkert skydd för personlig integritet fortsätta att beaktas, understryks i motionen (yrkande 7).

I motion 2018/19:2472 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) anfördes att de områden där det är oklart vilken eller vilka myndigheter som borde ansvara för nödvändig inhämtning av underrättelseinformation ökar. Även om det sker en viss samverkan mellan de svenska myndigheterna i dag är risken stor att information som inhämtats av en myndighet inte kommer till de andra myndigheternas kännedom därför att man inte inser den andres behov av informationen. Likaså finns det en risk att flera myndigheter samtidigt bedriver likartad underrättelseinhämtning. Motionärerna föreslår därför att det bör tillsättas en utredning som analyserar tillgången till utlandsunderrättelser, inklusive underrättelseorganisationsstrukturen (yrkande 35).

Bakgrund

Gällande ordning

Den 1 januari 2009 trädde lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (signalspaningslagen) i kraft. I lagen regleras under vilka förutsättningar signalspaning, oavsett var signalerna befinner sig, får bedrivas.

När det gäller inriktningen av signalspaningen framgår det av 4 § att den endast får anges av regeringen, Regeringskansliet, Försvarsmakten, Säkerhetspolisen (Säpo) och Nationella operativa avdelningen i Polismyndigheten (Noa).

Enligt signalspaningslagens ursprungliga lydelse av 4 § med dess hänvisning till lagen (2000:130) om försvarsunderrättelseverksamhet, tilläts signalspaning efter inriktning av regeringen och andra myndigheter enligt regeringens närmare bestämmande. Bland annat Säpo och Inspektionen för strategiska produkter (ISP) hade då möjlighet att inrikta signalspaningen. Genom ändringar i 4 § signalspaningslagen som trädde i kraft den 1 december 2009 tilläts signalspaning endast efter inriktning av regeringen, Regeringskansliet och Försvarsmakten. Därmed fick t.ex. ISP inte längre inrikta FRA:s signalspaning för försvarsunderrättelseverksamhet.

Den 9 oktober 2008 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att bl.a. kartlägga Säkerhetspolisens och Rikskriminalpolisens behov av underrättelser om utländska förhållanden (dir. 2008:120). I juli 2009 överlämnade utredningen betänkandet Signalspaning för polisiära behov (SOU 2009:66). I mars 2010 fick en utredare i uppdrag att hjälpa Justitiedepartementet med att ta fram ett kompletterande underlag om signalspaning för polisiära behov (Ju2010:B). Uppdraget var avsett att analysera olika sätt att verkställa inhämtning av information genom signalspaning för att tillgodose polisens behov. Därefter kom även departementspromemorian Polisens tillgång till signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (Ds 2011:44). Regeringen lämnade därefter förslag om ändringar i 4 § signalspaningslagen, och riksdagen biföll förslagen som innebär att Säpo och Rikskriminalpolisen då lades till bland de myndigheter som tillåts inrikta signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (prop. 2011/12:179, bet. 2012/13:JuU7, rskr. 2012/13:61). Den ändrade bestämmelsen trädde i kraft den 1 januari 2013.

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare bedömt att det skulle vara befogat att inom några år genomföra en fördjupad uppföljning av lagstiftningens konsekvenser (bet. 2013/14:FöU5). Utskottet noterade även i ett tidigare ställningstagande att regeringen bedömt att det framöver kan finnas behov av en fördjupad uppföljning av lagstiftningens konsekvenser bl.a. för enskilda personers integritet (skr. 2013/14:54).

I mars 2018 gjorde riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen bör se över möjligheten att ge Inspektionen för strategiska produkter (ISP) rätt att inrikta signalspaning från FRA (bet. 2017/18:FöU5, rskr. 2017/18:178 och rskr. 2017/18:179).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar – liksom i betänkande 2017/18:FöU5 – att inriktning av signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet i dag endast får anges av regeringen, Regeringskansliet, Försvarsmakten, Säpo och Noa.

Med tiden har det visat sig att lagstiftningen som styr signalspaningen har behövt modifieras bl.a. beroende på vilka behov som funnits hos svenska myndigheter när det gäller tillgång till signalspaning, vilket utskottet ställt sig bakom. Riksdagen har också, på utskottets förslag, tillkännagett för regeringen att den bör se över möjligheten att ge ISP rätt att inrikta signalspaning från FRA.

Utskottet anser dock att det är en lång process med många överväganden som måste ligga bakom beslut att ändra signalspaningslagen och strukturen som helhet för verksamheten. Regeringens beredning av tillkännagivandet emotes därför liksom regeringens fortsatta arbete utifrån den lagrådsremiss som nyligen lämnats vilken bygger på förslagen i utredningen Polisens tillgång

till uppgifter från signalspaning (Ds 2018:35). Utskottet ser inga skäl att föreslå några ytterligare åtgärder för närvarande för att ändra signalspaningslagen eller för att se över strukturen för verksamheten i sin helhet. Motionsyrkandena avstyrks.

Reservationer

1. Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten, punkt 2 (SD)

av Roger Richtoff (SD), Josef Fransson (SD) och Caroline Nordengrip (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:3005 av Roger Richtoff m.fl. (SD).

Ställningstagande

Vi anser att antalet ledamöter i Siun bör utökas så att samtliga partier som är representerade i riksdagen kan ha minst en ledamot var. Om möjligheten till folklig insyn i svensk signalspaning ska tas på allvar anser vi att riksdagens samtliga partier ska erbjudas möjlighet att nominera ledamöter till nämnden. Riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännage detta för regeringen.

2. Stärkande av underrättelseförmågan i Sverige, punkt 3 (M)

av Beatrice Ask (M), Jan R Andersson (M), Alexandra Anstrell (M) och Lars Püss (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2816 av Beatrice Ask m.fl. (M) yrkande 7.

Ställningstagande

Underrättelsemyndigheterna får en allt viktigare och mer omfattande roll. Försvarets radioanstalt (FRA), Säkerhetspolisen (Säpo) och den militära underrättelsetjänsten (Must) får i takt med detta fler och mer komplexa uppdrag.

Den svenska underrättelseverksamheten är också något som ger Sverige möjligheter att stärka sitt säkerhetspolitiska inflytande.

Som det säkerhetspolitiska läget ser ut i dag kommer omfattningen av underrättelsemyndigheternas verksamhet att ytterligare utvidgas, anser vi. Det är centralt att underrättelsemyndigheterna fungerar effektivt och att informationsdelningen dem sinsemellan fungerar.

Vi föreslår därför att det bör tas ett helhetsgrepp för att undersöka hur man ytterligare kan stärka underrättelseförmågan i Sverige. Det handlar bl.a. om att se på om dagens myndighetsstruktur är optimal för bästa effekt, hur samverkan mellan militära och civila resurser kan bli bättre, hur samverkan med andra nationer ser ut och hur man säkerställer att rätt information inklusive analys når rätt beslutsnivå i tid. Samtidigt bör ett rättssäkert skydd för personlig integritet fortsatt beaktas. Vi anser att en särskild säkerhetsskyddsmyndighet som har säkerhetsskyddsfrågorna som huvuduppdrag bör övervägas. Riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännage detta för regeringen.

3. Översyn av signalspaningslagen, punkt 4 (M, KD, L)

av Beatrice Ask (M), Jan R Andersson (M), Mikael Oscarsson (KD), Allan Widman (L), Alexandra Anstrell (M) och Lars Püss (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:3012 av Beatrice Ask m.fl. (M).

Ställningstagande

Genom lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet som trädde i kraft den 1 januari 2009 stärktes skyddet för den personliga integriteten vid signalspaning. Samtidigt medgav den nya lagstiftningen bättre förutsättningar för Försvarets radioanstalt (FRA) att bedriva signalspaning på ett teknikneutralt sätt, bl.a. genom tillgången till kabelburen trafik som passerar Sveriges gränser. Med tiden har det dock visat sig att lagstiftningen som styr signalspaning har behövt modifieras utifrån hur omvärlden har utvecklats och vilka behov som funnits när det gäller tillgång till signalspaning hos svenska myndigheter.

Vi anser att det finns skäl att göra en översyn av lagstiftningen då det nu har gått tio år sedan signalspaningslagen trädde i kraft. Under denna period har den säkerhetspolitiska utvecklingen i Sveriges närområde försämrats högst avsevärt. I ljuset av denna utveckling finns det skäl att överväga vilka aktörer

som bör kunna inrikta den signalspaning som bedrivs av FRA. En möjlighet till inriktning av signalspaning skulle t.ex. stärka och effektivisera Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) förmåga att bidra till ett systematiskt säkerhetsarbete för att avvärja risker för svensk civil personal som verkar internationellt. MSB behöver även få möjlighet att identifiera påverkansoperationer och stärka sin förmåga i fråga om cybersäkerhet.

Även Säkerhetspolisen (Säpo) och Nationella operativa avdelningen (Noa) i Polismyndigheten har ett behov av att få en utökad tillgång till uppgifter från signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Med den nuvarande lagstiftningen får t.ex. Säpo inte längre ta del av uppgifter från signalspaningen när de har inlett en förundersökning. Det är inte rimligt att FRA inte kan lämna vidare information om konkreta hot mot Sverige till Säpo under sådana situationer, menar vi. En utredning har redan genomlyst frågan om Säpos och Noas tillgång till signalspaning. Den presenterade sina förslag i augusti 2018.

Vi föreslår av dessa skäl att regeringen bör låta göra en översyn av lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet i syfte att hantera de uppenbara brister som finns samt bättre anpassa behoven med anledning av den försämrade säkerhetspolitiska omvärldsmiljö som Sverige befinner sig i. Riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänna detta för regeringen.

4. Utredning om tillgången till utlandsunderrättelser, punkt 5 (KD)

av Mikael Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2472 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 35.

Ställningstagande

Jag anser att även om det sker en viss samverkan mellan de svenska myndigheterna i dag i fråga om underrättelseinhämtning är risken stor att information som inhämtats av en myndighet inte kommer till de andra myndigheternas kännedom därför att man inte inser den andres behov av informationen. Likaså finns det en risk att flera myndigheter bedriver likartad underrättelseinhämtning samtidigt. Det vore värdefullt om det fanns en organisation som hade ett tydligt mandat att inhämta och analysera information från utlandet på stor bredd, inte bara inom ett visst sakområde. Risken för att viktig information ”faller mellan stolarna” skulle därmed kunna minimeras.

Jag föreslår därför att det bör tillsättas en utredning som analyserar tillgången till utlandsunderrättelser och om underrättelsetjänststrukturen bör förändras eller ej. Riksdagen bör ställa sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännage detta för regeringen.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2018/19:70 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Följdmotionerna

2018/19:3005 av Roger Richtoff m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sammansättningen av Siun och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:3012 av Beatrice Ask m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn bör göras av lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:2472 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD):

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör tillsättas en utredning som analyserar tillgången till utlandsunderrättelser och om underrättelsetjänststrukturen bör förändras eller ej och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2816 av Beatrice Ask m.fl. (M):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveriges underrättelseförmåga och tillkännager detta för regeringen.